

๔.๑.๑.๓ โครงการดิจิทัลและวิทยาศาสตร์เพื่อศึกษาสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่น

(ผู้ถวายรายงาน : นายทวิศักดิ์ กอนันตกุล)

๑. หลักการและเหตุผล

โลกมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา มีทั้งเหตุการณ์ที่สามารถคาดเดาได้ และไม่สามารถคาดเดา ปัจจุบันมนุษย์จึงต้องเตรียมพร้อมรับมือกับวิกฤตการณ์ต่างๆ ที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงของโลกอย่างต่อเนื่อง ตัวอย่างการเปลี่ยนแปลงในช่วง ๑๐ ปี

ที่ส่งผลต่อมนุษย์เป็นอย่างมาก คือ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ การเกิดภัยพิบัติทางธรรมชาติ ปัญหามลภาวะทางอากาศ ฝุ่น PM ๒.๕ และการแพร่ระบาดของโรคปอดอักเสบจากเชื้อไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ ๒๐๑๙ (โควิด-๑๙) จึงจำเป็นมากที่เด็กและเยาวชนในโลกยุคใหม่ ต้องเตรียมรับมือกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ต้องสามารถปรับตัวให้อยู่กับธรรมชาติได้อย่างสมดุล พร้อมทั้งสามารถจัดการชีวิต ป้องกัน เฝ้าระวัง รับมือกับวิกฤตการณ์อยู่ร่วมกัน วิกฤตสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากธรรมชาติและเกิดจากมนุษย์ ให้ได้อย่างเหมาะสม

ที่ผ่านมาตั้งแต่ปี ๒๕๕๒ เพื่อสนองพระราชดำริสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ในการส่งเสริมการใช้ไอซีทีเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของเยาวชนที่อยู่ในถิ่นทุรกันดารห่างไกล ให้สามารถใช้เทคโนโลยีในการเข้าถึงข้อมูลสารสนเทศ สร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่น เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และส่งเสริมการทำงานร่วมกัน ระหว่างกลุ่ม ระหว่างโรงเรียน มูลนิธิเทคโนโลยีสารสนเทศตามพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (ที่แต่เดิมดำเนินการภายใต้โครงการเทคโนโลยีสารสนเทศตามพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี) ได้จัดทำโครงการ WEB ๒.๐ เพื่อสนับสนุนการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์ชั้น เพื่อให้โรงเรียนในโครงการเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาของโรงเรียนในชนบท (ทสรช.) ได้ดำเนินกิจกรรมบูรณาการไอซีที ในการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์จากการเข้าร่วมกิจกรรมร่วมกับหน่วยงานเครือข่ายทางด้านวิทยาศาสตร์ต่างๆ โดยมูลนิธิฯ จะสนับสนุนกิจกรรมบูรณาการไอซีทีในการศึกษาขั้นต้น และใช้เทคโนโลยี WEB ๒.๐ มาส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ แบ่งปันประสบการณ์ การทำงานร่วมกัน ระหว่างกลุ่ม ระหว่างชั้นการศึกษา และระดับชั้นปี เพื่อส่งเสริมทักษะที่จำเป็นสำหรับศตวรรษที่ ๒๑ ทั้งนี้ สามารถแบ่งโครงการฯ ออกเป็น ๓ โครงการย่อย ตามเนื้อหาได้ดังนี้

๑. โครงการบูรณาการไอซีทีเพื่อการศึกษาวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อมในท้องถิ่น (GLOBE) ร่วมกับ สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สสวท.)

๒. โครงการแลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างบูรณาการผ่านพันธุ์พืช (Botany in School) ร่วมกับ ศูนย์พันธุวิศวกรรมและเทคโนโลยีชีวภาพแห่งชาติ (ไบโอเทค) สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (วว.) และนักวิชาต่างประเทศ

๓. โครงการบูรณาการไอซีทีในการบริหารจัดการความรู้โครงการ(เชิง)วิทยาศาสตร์เพื่อสุขภาพที่ดีกว่า (HealthScience) ร่วมกับ ศูนย์พันธุวิศวกรรมและเทคโนโลยีชีวภาพแห่งชาติ (ไบโอเทค) สวทช.

ในการดำเนินงานที่ผ่านมาสามารถเพิ่มโอกาส และประสบการณ์ด้านการพัฒนาทักษะกระบวนการวิทยาศาสตร์ให้แก่ครูและนักเรียน จากการเข้าร่วมกิจกรรมทางด้านวิทยาศาสตร์ร่วมกับเครือข่าย พร้อมทั้งเกิดเครือข่ายสังคมแห่งการเรียนรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์ในรูปแบบเวทียออนไลน์ (WEB 2.0) ทางด้านสิ่งแวดล้อม เพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อ สุขภาวะ และภัยพิบัติด้วย และมูลนิธิฯ ก็มีการดำเนินงานทางด้านโครงการบูรณาการไอซีที ในการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์อย่างต่อเนื่องตลอดมา

ตั้งแต่ในปี ๒๕๖๓ เพื่อต่อยอดกิจกรรมทางด้านโครงการบูรณาการไอซีทีในการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์ของมูลนิธิฯ ให้สอดคล้องกับการพัฒนาประเทศไปสู่ “ไทยแลนด์ ๔.๐” มูลนิธิฯ จึงร่วมกับ สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (สวทช.) จัดทำโครงการ “ดิจิทัลและวิทยาศาสตร์เพื่อศึกษาสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่น” ขึ้น วัตถุประสงค์คือเพื่อส่งเสริมคุณภาพเยาวชนในชนบทให้มีความรู้ เข้าใจความสัมพันธ์ของระบบต่างๆ ของโลก และตระหนักถึงสภาพปัญหาสิ่งแวดล้อมในระดับท้องถิ่นและระดับโลก อันจะนำไปสู่การพัฒนาความสามารถในการใช้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีสร้างสรรค์นวัตกรรม

เพื่อนำไปปรับใช้ ป้องกัน เผลอ รับมือกับวิกฤตการณ์อยู่ร่วมกัน วิกฤตสิ่งแวดล้อม ได้อย่างเหมาะสมตามกำลังความสามารถ ของตน ซึ่งเป็นคุณลักษณะที่จำเป็นในการเป็นพลเมืองโลกในศตวรรษที่ ๒๑ โดยจะพัฒนาศักยภาพให้แก่ครูและนักเรียน จำนวน ๒ กลุ่ม ๒ ระยะ ได้แก่

กลุ่มที่ ๑ (กลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษา) กลุ่มนำร่องดำเนินงานช่วงสถานการณ์โควิด-๑๙ เน้นโรงเรียนที่มีศักยภาพครู ทางด้านวิทยาศาสตร์ ที่สนใจทำโครงการวิจัยวิทยาศาสตร์โลกทั้งระบบ (Earth System Science) และมีทักษะเบื้องต้นใน การจัดการเรียนการสอนในรูปแบบออนไลน์

กลุ่มที่ ๒ (กลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา) เน้นการพัฒนาศักยภาพครู นักเรียน ทางด้านการศึกษาค้นคว้าวิจัยเกี่ยวกับ สิ่งแวดล้อม ในธรรมชาติด้วยกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ เพื่อที่จะเข้าใจความสัมพันธ์ของระบบต่างๆ ของโลก

ระยะการดำเนินงาน ๒ ระยะดังนี้

ระยะที่ ๑ พัฒนาศักยภาพในการศึกษาค้นคว้าวิจัยเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมในธรรมชาติด้วยกระบวนการทาง วิทยาศาสตร์ โดยเข้าร่วมกิจกรรมโครงการ GLOBE (Global Learning and Observations to Benefit the Environment) ของ สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สสวท.) ซึ่งเป็นโครงการวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อมนานาชาติ ที่ ส่งเสริมให้นักเรียนทั่วโลกทำงานวิจัยค้นคว้าร่วมกับครู นักวิทยาศาสตร์ และชุมชน เกี่ยวกับวิทยาศาสตร์โลกทั้งระบบ (Earth System Science: ESS) จุดมุ่งหมายของ GLOBE คือ ให้นักเรียน ครู และชุมชน ทั่วโลก สามารถพัฒนาศักยภาพในการศึกษา ค้นคว้าวิจัยเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมในธรรมชาติด้วยกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ เพื่อที่จะเข้าใจความสัมพันธ์ของระบบต่างๆ ของโลก และตระหนักถึงสภาพและปัญหาสิ่งแวดล้อมในระดับท้องถิ่นและระดับโลก (อากาศ น้ำ ดิน สิ่งปกคลุมดิน/ชีววิทยา) โดยประเทศไทยเป็นสมาชิกของ GLOBE ประเทศที่ ๘๕ มี สสวท. ทำหน้าที่เป็นตัวแทนผู้ประสานงานในประเทศไทย (ที่มา : <http://globethailand.ipst.ac.th>)

ระยะที่ ๒ พัฒนาทักษะด้านเทคโนโลยีดิจิทัล โดยเข้าร่วมโครงการพัฒนาทักษะด้านอิเล็กทรอนิกส์และการเขียนโปรแกรม คอมพิวเตอร์ ของมูลนิธิฯ เพื่อพัฒนาทักษะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลที่จำเป็นในอนาคต อาทิ การเขียนโปรแกรมคอมพิวเตอร์ (Coding) การคิดคำนวณอย่างเป็นระบบ (Computational Thinking) เทคโนโลยีสมองกลฝังตัว (Embedded System) เทคโนโลยี อินเทอร์เน็ตของทุกสรรพสิ่ง (Internet of Things: IOT) เทคโนโลยีการพิมพ์สามมิติ (3D-Printing) เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence) ให้แก่ ครู นักเรียน เพื่อสนับสนุนให้ครูและนักเรียนได้จัดทำโครงการวิทยาศาสตร์ที่เน้นทางวิศวกรรม และมีเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม

หลังจากที่ครู และนักเรียนได้เข้าร่วมกิจกรรมของ โครงการดิจิทัลและวิทยาศาสตร์เพื่อศึกษาสิ่งแวดล้อมใน ท้องถิ่น ทั้ง ๒ ระยะแล้ว คาดหวังว่านักเรียนจะสามารถนำลักษณะเฉพาะทางด้านสิ่งแวดล้อมรวมถึงปัญหาที่ตนเองสนใจใน ท้องถิ่นของตนที่ชุมชนกำลังประสบปัญหา มาจัดทำเป็นโครงการวิทยาศาสตร์ ที่บูรณาการความรู้วิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม หรือ วิทยาศาสตร์โลกทั้งระบบ (Earth System Science) ร่วมกับเทคโนโลยีดิจิทัลอันจะนำไปสู่ การเข้าใจ การตระหนัก ถึง ปัญหาสิ่งแวดล้อม ทั้งในระดับท้องถิ่น ระดับภูมิภาค และระดับโลก พร้อมทั้งสามารถใช้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีสร้างสรรค์ นวัตกรรม เพื่อนำไปปรับใช้ ป้องกัน เผลอ รับมือกับวิกฤตการณ์อยู่ร่วมกัน วิกฤตสิ่งแวดล้อม ได้อย่างเหมาะสมตามกำลัง ความสามารถของตน ในอนาคตต่อไป

๒. วัตถุประสงค์

- ๑) สร้างความรู้ ความเข้าใจ ความสัมพันธ์ของระบบต่างๆ ของโลก และพัฒนาทักษะทางด้านเทคโนโลยีดิจิทัลให้แก่ครู และนักเรียน เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการจัดการเรียนรู้ ให้นักเรียนตระหนักถึงสภาพปัญหาสิ่งแวดล้อมในระดับ ท้องถิ่นและระดับโลก และสามารถนำความรู้ไปจัดการ ป้องกัน เผลอ รับมือกับวิกฤตการณ์อยู่ร่วมกัน วิกฤต สิ่งแวดล้อม ได้อย่างเหมาะสมตามกำลังความสามารถของตน
- ๒) ส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูและนักเรียนในโครงการฯ ได้จัดทำ โครงการวิจัยวิทยาศาสตร์โลกทั้งระบบ^๒ (Earth System Science) เพื่อพัฒนาศักยภาพในการศึกษาค้นคว้าวิจัยเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมในธรรมชาติ และ/หรือ ใช้

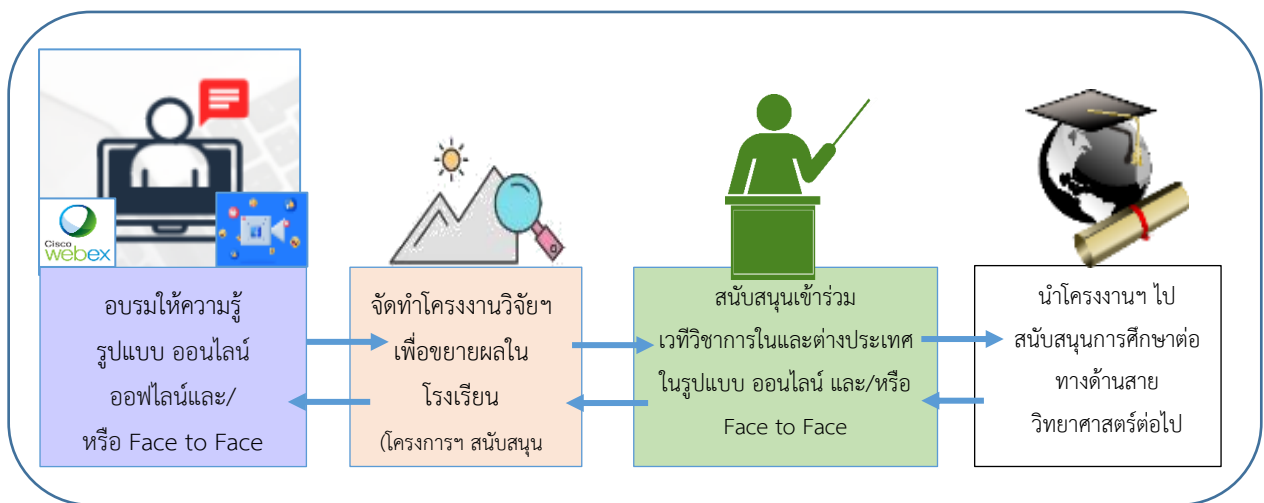
เทคโนโลยีดิจิทัลสมัยใหม่ อาทิ อิเล็กทรอนิกส์ สมอองกลฝังตัว IoT เพื่อตรวจวัด จัดเก็บข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล และสร้างสรรค์นวัตกรรมทางด้านสิ่งแวดล้อมต่อไป

- ๓) เพื่อเพิ่มโอกาสให้ครู และนักเรียนได้แลกเปลี่ยนความรู้/ประสบการณ์การศึกษา ค้นคว้าข้อมูลทางด้านวิทยาศาสตร์ สิ่งแวดล้อมในท้องถิ่นของตนบนเวทีต่างๆ อันจะเป็นการสร้างโอกาสทางการศึกษาทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อเป็นกำลังในการขับเคลื่อนประเทศไทยไปสู่ “ประเทศไทย ๔.๐” ต่อไป

^๒ โครงการวิจัยวิทยาศาสตร์โลกทั้งระบบ (Earth System Science) คือ การศึกษาค้นคว้าวิจัยเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ในธรรมชาติด้วยกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ เพื่อที่จะเข้าใจความสัมพันธ์ของระบบต่างๆของโลก และตระหนักถึงสภาพและปัญหาสิ่งแวดล้อมในระดับท้องถิ่นและระดับโลก (อากาศ น้ำ ดิน สิ่งปกคลุมดิน/ชีววิทยา)

๓. กรอบแนวทางการดำเนินงาน

การจัดกิจกรรมจะจัดกิจกรรมผสมผสานในรูปแบบออนไลน์ ออฟไลน์ และ/หรือ Face to Face ขึ้นอยู่กับสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-๑๙ โดยมีรูปแบบดังต่อไปนี้

๔. กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มที่ ๑ (กลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษา) กลุ่มนำร่องดำเนินงานช่วงสถานการณ์โควิด-๑๙ เน้นโรงเรียนที่มีศักยภาพครูทางด้านวิทยาศาสตร์ ที่สนใจทำโครงการวิจัยวิทยาศาสตร์โลกทั้งระบบ (Earth System Science) และมีทักษะเบื้องต้นในการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบออนไลน์

โรงเรียนที่เข้าร่วม ประกอบด้วยโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาจำนวน ๖ แห่ง ของมูลนิธิเทคโนโลยีสารสนเทศตามพระราชดำริฯ (ลำดับ ๑-๓) และโรงเรียนวิทยาศาสตร์ในโรงเรียนชนบท ของ สวทช. (ลำดับ ๔-๖) ซึ่งอยู่ในพื้นที่โครงการตามพระราชดำริ ในจังหวัดแม่ฮ่องสอน ได้แก่

- [๑] สบเมยวิทยาคม จ. แม่ฮ่องสอน
- [๒] ขุนยวมวิทยา จ. แม่ฮ่องสอน
- [๓] ราชประชานุเคราะห์ ๒๖ จ. ลำพูน
- [๔] แม่สะเรียง "บริพัตรศึกษา" จ. แม่ฮ่องสอน
- [๕] ห้องสอนศึกษาในพระอุปถัมภ์ แม่ฮ่องสอน
- [๖] ปายวิทยาคาร แม่ฮ่องสอน

กลุ่มที่ ๒ (กลุ่มโรงเรียนระดับประถมศึกษา) เน้นการพัฒนาศักยภาพครู นักเรียน ระดับประถมศึกษาให้สามารถศึกษาค้นคว้าวิจัยเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมในธรรมชาติด้วยกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ เพื่อที่จะเข้าใจความสัมพันธ์ของระบบต่างๆ ของโลก โรงเรียนระดับประถมศึกษาจำนวน ๒ แห่ง ได้แก่

- [๑] โรงเรียนชัยพิทยพัฒน์ มูลนิธิชัยพัฒนา กรุงเทพมหานคร
- [๒] โรงเรียนอนุบาลไพทวิทยา จ. นครปฐม (มูลนิธิชัยพัฒนา)

๕. เป้าหมายการดำเนินงาน (ปี๒๕๖๔ -๒๕๖๖)

กลุ่มเป้าหมาย	เป้าหมายเชิงปริมาณ	เป้าหมายเชิงคุณภาพ
<p>กลุ่มที่ ๑ กลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษา</p> <p>กลุ่มนำร่องดำเนินงานช่วงสถานการณ์ โควิด-๑๙ โรงเรียน จำนวน ๖ แห่ง (ระดับประถมศึกษาตอนปลาย – มัธยมศึกษาตอนปลาย) ของมูลนิธิฯ (ลำดับ ๑-๓) และโรงเรียนวิทยาศาสตร์ในโรงเรียนชนบท ของ สวทช. (ลำดับ ๔-๖) ได้แก่</p> <ul style="list-style-type: none"> [๑] สบเมยวิทยาคม จ. แม่ฮ่องสอน [๒] ขุนยวมวิทยา จ. แม่ฮ่องสอน [๓] ราชประชานุเคราะห์ ๒๖ จ. ลำพูน [๔] แม่สะเรียง "บริพัตรศึกษา" จ. แม่ฮ่องสอน [๕] ห้องสอนศึกษาในพระอุปถัมภ์ จ. แม่ฮ่องสอน [๖] ปายวิทยาคาร แม่ฮ่องสอน 	<p>๑. นักเรียน และครูสาระวิชาวิทยาศาสตร์และ/หรือเทคโนโลยี ในโรงเรียน ได้รับการพัฒนาศักยภาพในการศึกษาค้นคว้าวิจัยเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมในธรรมชาติด้วยกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ตามแนวทางของ GLOBE และจัดทำโครงการวิจัยวิทยาศาสตร์โลกทั้งระบบ (Earth System Science) ในท้องถิ่นของตน อย่างน้อย ๖ โรงเรียน ๑๐๐ คน จำนวน ๓๐ โครงการงาน</p> <p>๒. โรงเรียนจัดทำโครงการวิจัยวิทยาศาสตร์โลกทั้งระบบ (Earth System Science) ในท้องถิ่นของตน เพื่อส่งเข้า ประกวด GLOBE Student Research Competition^๓ กับโครงการ GLOBE สวทช. และ/หรือ เวทีวิชาการการประกวดโครงการอื่นๆ ทั้งในและนอกประเทศ อย่างน้อย ๒๕ โครงการงาน</p>	<p>โรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการฯ จัดทำโครงการฯ ที่มีคุณภาพสามารถเข้าร่วมนำเสนอผลงาน แลกเปลี่ยนเรียนรู้ในงานวิชาการ และการประกวดโครงการต่าง ๆ ได้ อย่างน้อย ๒๑ โครงการงาน (ร้อยละ ๗๐)</p>
<p>กลุ่มที่ ๒ กลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา</p> <p>โรงเรียนจำนวน ๒ โรงเรียน ได้แก่</p> <ul style="list-style-type: none"> [๑] โรงเรียนชัยพิทยพัฒน์ มูลนิธิชัยพัฒนา กรุงเทพมหานคร [๒] โรงเรียนอนุบาลไพทวิทยา (มูลนิธิชัยพัฒนา) จ. นครปฐม 	<p>๑. นักเรียน และครูสาระวิชาวิทยาศาสตร์และ/หรือเทคโนโลยี ในโรงเรียน ได้รับการพัฒนาศักยภาพในการศึกษาค้นคว้าวิจัยเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมในธรรมชาติด้วยกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ตามแนวทางของ GLOBE และจัดทำโครงการวิจัยวิทยาศาสตร์โลกทั้งระบบ (Earth System Science) ในท้องถิ่นของตน อย่างน้อย ๒ โรงเรียน ๔๐ คน จำนวน ๑๖ โครงการงาน</p> <p>๒. โรงเรียนจัดทำ โครงการงานวิจัยวิทยาศาสตร์โลกทั้งระบบ (Earth System Science) ในท้องถิ่นของตน เพื่อส่งเข้า ประกวด GLOBE Student Research Competition^๓ กับโครงการ GLOBE สวทช. และ/หรือ เวทีวิชาการการประกวดโครงการอื่นๆ ทั้งในและนอกประเทศ อย่างน้อย ๑๒ โครงการงาน</p>	<p>โรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการฯ จัดทำโครงการฯ ที่มีคุณภาพสามารถเข้าร่วมนำเสนอผลงาน แลกเปลี่ยนเรียนรู้ในงานวิชาการ และการประกวดโครงการต่าง ๆ ได้ อย่างน้อย ๘ โครงการงาน (ร้อยละ ๕๐)</p>

๖. บทบาทหน้าที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

หน่วยงาน	บทบาท
มูลนิธิเทคโนโลยีสารสนเทศตามพระราชดำริฯ	<ul style="list-style-type: none"> สนับสนุนเข้าร่วมเวทีวิชาการที่มูลนิธิฯ จัดขึ้น
สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สสวท.) ฝ่ายโลกศึกษาเพื่อพัฒนาสิ่งแวดล้อม (GLOBE)	<ul style="list-style-type: none"> ให้คำปรึกษาและช่วยเหลือสนับสนุนการดำเนินงานโครงการฯ และกิจกรรมอื่นๆ ตามความเหมาะสม สนับสนุนสื่อวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม เพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อมให้แก่โรงเรียนในโครงการฯ
สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (สวทช.)	<ul style="list-style-type: none"> สนับสนุนให้โรงเรียนเข้าร่วมเวทีวิชาการที่สวทช. จัดขึ้น และประสานงานเข้าร่วมเวทีวิชาการอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ให้คำปรึกษาการจัดทำโครงการวิจัย อบรมให้ความรู้วิทยาศาสตร์และไอซีที
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน ภาควิชาปฐพีวิทยา (เครือข่าย GLOBE) และ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ คณะสังคมศาสตร์ ภาควิชาภูมิศาสตร์	<ul style="list-style-type: none"> เป็นวิทยากรอบรมให้ความรู้การทำโครงการวิจัยวิทยาศาสตร์โลกทั้งระบบ (Earth System Science) โดยใช้หลักวิธีดำเนินการตรวจวัดของโครงการ GLOBE (GLOBE Protocols) ให้คำปรึกษาการจัดทำโครงการวิจัย
มูลนิธิใจกระจ่าง	<ul style="list-style-type: none"> สนับสนุนงบประมาณในการดำเนินโครงการ

๗. กิจกรรมหลักสูตร/กลุ่มเป้าหมาย

ปี	๒๕๖๓		๒๕๖๔		๒๕๖๕		๒๕๖๖	
	กลุ่มที่ ๑	กลุ่มที่ ๑	กลุ่มที่ ๒	กลุ่มที่ ๑	กลุ่มที่ ๒	กลุ่มที่ ๑	กลุ่มที่ ๒	
หลักสูตรระยะ ๑ หลักงานวิจัยวิทยาศาสตร์ โดยใช้หลักวิธีดำเนินการตรวจวัดของ GLOBE	☑		☑					
หลักสูตรระยะ ๒ การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลสมัยใหม่สำหรับทำงานวิจัยตามแนวทาง GLOBE		☑			☑			
เข้าร่วมนำเสนอ เวทีทางด้านโครงการวิทยาศาสตร์ (ทั่วไป)		☑			☑	☑	☑	
เข้าร่วมนำเสนอ เวทีทางด้านโครงการวิทยาศาสตร์ที่ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลสมัยใหม่				☑		☑	☑	

๘. ผลการดำเนินงานปี ๒๕๖๔

๘.๑ กลุ่มที่ ๑ (กลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษา) โรงเรียนระดับมัธยมศึกษาจำนวน ๖ แห่ง ในจังหวัดแม่ฮ่องสอนและลำพูน

สามารถส่งเสริมให้ครูและนักเรียน มีความรู้ เข้าใจ ความสัมพันธ์ของระบบต่างๆ ของโลก และตระหนักถึงสภาพปัญหาสิ่งแวดล้อมในระดับท้องถิ่นและระดับโลก มีประสบการณ์ในการจัดทำโครงการวิจัยวิทยาศาสตร์โลกทั้งระบบ สามารถทำการศึกษาค้นคว้าวิจัยเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมในธรรมชาติ และได้แลกเปลี่ยนความรู้/ประสบการณ์การศึกษาค้นคว้าข้อมูลทางด้านวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อมในท้องถิ่นของตนและถ่ายทอดให้แก่ผู้อื่นต่อไป รายละเอียดมีดังนี้

- [๑] สามารถพัฒนาศักยภาพ ครู นักเรียน ในการศึกษาค้นคว้าวิจัยเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมในธรรมชาติด้วยกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ตามแนวทางของ GLOBE และพัฒนาทักษะด้านเทคโนโลยีดิจิทัล อาทิ Coding, IoT และ เทคโนโลยี ปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence) ให้แก่ ครู นักเรียน เพื่อบูรณาการในการจัดทำโครงการวิทยาศาสตร์โลกทั้งระบบ โดยจัดอบรมให้ความรู้ทั้งหมดจำนวน ๔ ครั้ง ผ่านระบบออนไลน์ ให้แก่ครู นักเรียน ไม่น้อยกว่า ๑๕๐ คน จำนวน ๖ โรงเรียน
- [๒] สนับสนุนงบประมาณในการจัดทำโครงการวิจัยวิทยาศาสตร์โลกทั้งระบบ (Earth System Science) ในท้องถิ่นของตนจำนวน ๑๘ โครงการ (๖ โรงเรียน/ ครู นักเรียน ไม่น้อยกว่า ๑๕๐ คน)
- [๓] โรงเรียนจัดทำ โครงการวิจัยวิทยาศาสตร์โลกทั้งระบบ (Earth System Science) ในท้องถิ่นของตน เพื่อส่งเข้าประกวด GLOBE Student Research Competition ๒๐๒๑ กับโครงการ GLOBE สสวท. ในปี ๒๕๖๔ จำนวน ๘ โครงการ จาก จ. แม่ฮ่องสอน ๓ โรงเรียน ได้แก่ รร. ขุนยวมวิทยา รร. แม่สะเรียง "บริพัตรศึกษา" และ รร. ปายวิทยาคาร และมีโครงการจำนวน ๖ โครงการ จาก ๓ โรงเรียนดังกล่าวได้นำเสนอผลงานในการประกวดฯ
- [๔] โรงเรียนจากข้อ ๓ ได้รับรางวัลชมเชยระดับประเทศในการประชุมวิชาการ “GLOBE Student Research Competition ๒๐๒๑” ๑ รางวัล ได้แก่ โครงการ เรื่อง การศึกษาความหลากหลายของแมลงน้ำที่เป็นดัชนีชี้วัดคุณภาพน้ำ แม่น้ำยม อำเภอมะสะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนแม่สะเรียง “บริพัตรศึกษา”

รายชื่อโครงการวิจัยโลกทั้งระบบ

โครงการฯ ที่ได้รับการพิจารณาสนับสนุนงบประมาณการทำโครงการฯ จำนวน ๑๘ โครงการ

ลำดับ	โรงเรียน	โครงการ
๑	ขุนยวม จ.แม่ฮ่องสอน	๑) การปรับปรุงสมบัติของดิน บริเวณแปลงเกษตรของโรงเรียนขุนยวมวิทยา จ.แม่ฮ่องสอน
		๒) การวัดคุณภาพน้ำผิวดินที่ไหลผ่านพื้นที่ชุมชน อ.ขุนยวม จ.แม่ฮ่องสอน
		๓) การศึกษาเปรียบเทียบสมบัติของดินในพื้นที่ปลูกพริกกระเหรียงและพื้นที่ปลูกข้าวโพดในพื้นที่ อ.สบเมย จ.แม่ฮ่องสอน
๒	สบเมยวิทยาคม จ.แม่ฮ่องสอน	๔) คุณภาพของน้ำในการเลี้ยงปลา
		๕) การศึกษาสมบัติของดินบริเวณพื้นที่ลุ่มน้ำแม่ทา จ.ลำพูน
๓	ราชประชานุเคราะห์ ๒๖ จ.ลำพูน	๖) การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการผลิตดอกของลำไยที่ใช้สารเคมีกระตุ้นการออกดอกช่วงเดือน ธันวาคม และเดือนมกราคม ของเกษตรกรในพื้นที่หมู่บ้านสันป่าฮัก อ.ป่าซาง
		๗) การศึกษาสมบัติของดิน และจำนวนของสัตว์หน้าดินบริเวณสวนลำไยอินทรีย์ และสวนลำไยใช้สารเคมี ของเกษตรกรในพื้นที่หมู่บ้านสันป่าฮัก อ.ป่าซาง จ.ลำพูน
		๘) การปรับปรุงสมบัติทางกายภาพและสมบัติทางเคมีของดินในแปลงปลูกหอมแดง บริเวณสวนเกษตร ของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๒๖ ด้วยจุลินทรีย์ พด. ๑๒ ร่วมกับปุ๋ยหมัก
		๙) การศึกษานิเวศวิทยากับดัชนีความขุกของลูกน้ำยุงลาย ในโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๒๖ จ.ลำพูน

ลำดับ	โรงเรียน	โครงการงาน
๔	พายวิทยาคาร	๑๐) การศึกษาเปรียบเทียบคุณภาพดินบริเวณใกล้โป่งน้ำร้อนกับพื้นที่ในบริเวณที่ราบลุ่มแม่น้ำปาย อ.ปาย จ.แม่ฮ่องสอน
		๑๑) การศึกษาสมบัติของดินบริเวณใกล้แหล่งน้ำพุร้อนเหมืองแร่กับดินบริเวณพื้นที่ทำเกษตรกรรมของชาวบ้าน ต.แม่มาเต็ง อ.ปาย จ.แม่ฮ่องสอน ที่มีผลต่อการเจริญเติบโตของกระเทียม
		๑๒) การศึกษาผลของระยะห่างจากน้ำพุร้อนต่อสมบัติของดินในอ.ปาย จ.แม่ฮ่องสอน
๕	ห้องสอนศึกษา	๑๓) การตรวจวัดสมบัติทางกายภาพและทางเคมีของดินฝั่งที่ไม่มีพืชน้ำและฝั่งที่มีพืชน้ำน้ำริมแม่น้ำปายบริเวณ ต.ปางหมู จ.แม่ฮ่องสอน
		๑๔) การศึกษาผลกระทบจากเทศกาลวันขึ้นปีใหม่ต่อคุณภาพน้ำในหนองจอกคำ อ.เมือง จ.แม่ฮ่องสอน
		๑๕) ผลของไฟป่ากับการเปลี่ยนแปลงสมบัติของดิน บริเวณอ.เมือง จ.แม่ฮ่องสอน
๖	แม่สะเรียง "บริพัตรศึกษา"	๑๖) การศึกษาลักษณะของ คุณภาพน้ำ คุณภาพดินที่องน้ำของแหล่งที่พบผักกูด ใน อ.แม่สะเรียง จ.แม่ฮ่องสอน
		๑๗) การศึกษาประสิทธิภาพการดูดซับสารอินทรีย์จากน้ำเสียของจอกหูหนูและแหน บริเวณน้ำทิ้งของโรงอาหารโรงเรียนแม่สะเรียง “บริพัตรศึกษา”
		๑๘) การศึกษาคุณภาพน้ำและความหลากหลายของแมลงน้ำในแม่น้ำยม อ.แม่สะเรียง จ.แม่ฮ่องสอน

๘.๒ กลุ่มที่ ๒ (กลุ่มโรงเรียนระดับประถมศึกษา) จำนวน ๒ แห่ง ได้แก่ โรงเรียนชัยพิทยพัฒน์ มูลนิธิชัยพัฒนา กรุงเทพมหานคร และ โรงเรียนอนุบาลไพทวิทยา จ. นครปฐม (มูลนิธิชัยพัฒนา)

- [๑] มูลนิธิได้สนับสนุนโรงเรียนเข้าร่วมเป็นเครือข่ายโรงเรียน GLOBE ร่วมกับ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กำแพงแสน ซึ่งทาง ม.เกษตรศาสตร์ จะสนับสนุนนักวิจัยที่ปรึกษาโครงการ อบรมให้ความรู้ และงบประมาณสนับสนุนโครงการวิจัยโลกทั้งระบบ โรงเรียนละ ๒,๐๐๐ บาท โดยมีแผนการดำเนินงานดังตาราง

กิจกรรม	ช่วงเวลา
๑. อบรมการตรวจวัดตามวิธี GLOBE Protocol แบบออนไลน์	๒๐-๒๑ พ.ค. ๒๕๖๔
๒.โรงเรียนจัดทำโครงร่างงานวิจัยและส่งมายังมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	๒๒ พ.ค.-๑๕ มิ.ย. ๒๕๖๔
๓. นักวิทยาศาสตร์ที่ปรึกษาแก้ไข และให้ข้อเสนอแนะ	๑๕ มิ.ย.-๒๙ มิ.ย. ๒๕๖๔
๔.อนุมัติงานวิจัย และโอนงบประมาณสนับสนุน งานวิจัยละ ๒,๐๐๐ บาท*	๓๐ มิ.ย. ๒๕๖๔
๕.โรงเรียนดำเนินโครงการ	ก.ค. ๒๕๖๔ - ก.ย. ๒๕๖๔
๖. นำเสนอระดับโรงเรียนเครือข่ายและมหาวิทยาลัย	ต.ค. ๒๕๖๔
๗.โรงเรียนส่งเล่มรายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์	พ.ย. ๒๕๖๔
๘.โรงเรียนส่งงานวิจัยประกวดงานวิจัยวิทยาศาสตร์โลกทั้งระบบของ สสวท.	ม.ค.-ก.พ. ๒๕๖๕

[๒] โรงเรียนได้รับทุนสนับสนุนและจัดทำโครงการวิจัยโลกทั้งระบบโรงเรียนละ ๑ โครงการ ได้แก่

- โรงเรียนอนุบาลไพทวิทยา จ. นครปฐม (มูลนิธิชัยพัฒนา) : เรื่อง การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อระดับคุณภาพน้ำในแหล่งชุมชน บริเวณรอบองค์พระปฐมเจดีย์ อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม
- โรงเรียนชัยพิทยพัฒน์ มูลนิธิชัยพัฒนา กรุงเทพมหานคร : เรื่อง ศึกษาประสิทธิภาพของบัวเมซอนในการบำบัดน้ำเสียบริเวณคลองจำเนียร ชุมชนวัดสังข์กระจาย

- [๓] โรงเรียนทั้ง ๒ แห่ง ได้นำเสนอผลงานโครงการงานวิจัยโลกทั้งระบบในโครงการพัฒนานักวิจัยด้านสิ่งแวดล้อม รุ่นเยาว์ โดย ภาควิชาปรัชญาวิทยา คณะเกษตร กำแพงแสน มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขต กำแพงแสน พ.ศ. ๒๕๖๔ ในวันศุกร์ที่ ๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๔ ในรูปแบบออนไลน์ผ่านโปรแกรม Cisco webex meeting

๙. แผนการดำเนินงานปี ๒๕๖๕

จัดทำ โครงการดิจิทัลและวิทยาศาสตร์เพื่อศึกษาสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่น ระยะที่ ๒ โดยขยายกลุ่มไปยังโรงเรียน กลุ่มประถมศึกษา และโรงเรียนขยายโอกาส ระดับ ป.๔ - ม.๓ ที่เข้าถึงทุกกลุ่มโรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนประถมศึกษา โรงเรียน สอนศาสนาอิสลาม โรงเรียนพิการร่างกาย โรงเรียนโสตศึกษา โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน และโรงเรียนพระปริยัติธรรม จำนวน ๓๐ แห่ง ของมูลนิธิเทคโนโลยีสารสนเทศตามพระราชดำริฯ และโรงเรียนวิทยาศาสตร์ในโรงเรียนชนบท ของ สวทช. ที่ อยู่ในพื้นที่ดำเนินงานโครงการตามพระราชดำริฯ จำนวน ๓๐ แห่ง โดยได้รับงบประมาณสนับสนุนจากมูลนิธิใจกระทั่งเป็น จำนวนเงิน ๙๗๕,๐๐๐ บาท (อยู่ระหว่างดำเนินการขอทุน คาดว่าจะได้รับงบประมาณ มีนาคม ๒๕๖๕)

๙.๑ รายชื่อโรงเรียนกลุ่มเป้าหมาย ปี ๒๕๖๕

<p>โรงเรียนบกพร่องทางร่างกาย ๓ แห่ง</p> <p>๑. ศรีสังวาลย์เชียงใหม่</p> <p>๒. ศรีสังวาลย์ขอนแก่น</p> <p>๓. ศรีสังวาลย์ของมูลนิธิอนุเคราะห์คนพิการในพระราชูปถัมภ์ฯ กทม.</p>	<p>โรงเรียนระดับประถมศึกษา (สกลนคร,แม่ฮ่องสอน, นครปฐม,กทม.) ๙ แห่ง</p> <p>๑. บ้านม่วงวิทยา</p> <p>๒. บ้านโพนแพง เขียวรอนท์อุทิศ</p> <p>๓. บ้านอีกุ๊ด</p> <p>๔. นาเพียงสว่างวิทยานุกูล</p> <p>๕. บ้านหนองบัวสร้างวิทยาคาร</p> <p>๖. ชุมชนบ้านน้ำดิบ</p> <p>๗. บ้านท่าสองแคว สาขาบ้านทุ่งรวงทองบ้านละอูบ</p> <p>๘. โรงเรียนชัยพิทยพัฒน์ มูลนิธิชัยพัฒนา กรุงเทพมหานคร (รร.เดิมปี ๒๕๖๔)</p> <p>๙. โรงเรียนอนุบาลไพทวิทยา (มูลนิธิชัยพัฒนา) จ. นครปฐม (รร.เดิมปี ๒๕๖๔)</p>
<p>โรงเรียนบกพร่องทางหู ๕ แห่ง</p> <p>๑. โสตศึกษาทุ่งมหาเมฆ กทม.</p> <p>๒. โสตศึกษาจังหวัดนนทบุรี</p> <p>๓. โสตศึกษาอนุสารสุนทร กทม.</p> <p>๔. โสตศึกษาจังหวัดอุดรธานี</p> <p>๕. เศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์ฯ กทม.</p> <p>โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ๒ แห่ง</p> <p>๑. ตชด. บ้านเทพภูเงิน จ. อุดรธานี</p> <p>๒. ตชด. บ้านโป่งลึก จ. เพชรบุรี</p>	<p>กลุ่มโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ๔ แห่ง</p> <p>๑. บากฟิทยา</p> <p>๒. พีระยานาวัน</p> <p>๓. ส่งเสริมอิสลาม</p> <p>๔. ธรรมศิริวิทยา</p>
<p>โรงเรียนพระปริยัติธรรม จ. น่าน ๗ แห่ง</p> <p>๑. วัดนิโครธาราม</p> <p>๒. วัดดอนมดกลสันติสุขวิทยา</p> <p>๓. วัดภูเก็ด</p> <p>๔. นันทบุรีวิทยา พระปริยัติธรรม</p> <p>๕. วัดบุญยืน</p> <p>๖. วัดบ่อหลวง</p> <p>๗. วัดนาราบ</p>	

๙.๒ เป้าหมาย

๑. จำนวนโรงเรียน ครู นักเรียนที่เข้าร่วมโครงการ	<ul style="list-style-type: none"> โรงเรียน ๓๐ แห่ง อย่างน้อย ๑๕๐ คน
๒. จำนวนโครงการฯ	อย่างน้อย ๓๐ โครงการ
๓. จำนวนครู นักเรียน และโครงการฯ ที่มีคุณภาพ ที่มีการนำเสนอผลงานในเวทีต่างๆ	อย่างน้อย ๕๐ % ของโครงการทั้งหมด

๑๐. ประเด็นเสนอต่อที่ประชุม

เพื่อรับทราบผลการดำเนินงานปี ๒๕๖๔ และเห็นชอบแผนการดำเนินงานและงบประมาณปี ๒๕๖๕